21/06/2020

Η Παλαιοχριστιανική Βασιλική της Παλαιόπολης Κέρκυρας

/ Επικαιρότητα

Στην καρδιά της Παλαιόπολης, στον πυρήνα της αρχαίας πόλης της Κέρκυρας, δεσπόζει μέχρι και σήμερα η Παλαιοχριστιανική Βασιλική, ένα από τα σημαντικότερα μνημεία της ιστορίας του νησιού. Βρίσκεται στο νοτιοδυτικότερο άκρο της πόλης, στην περιοχή του Μον Ρεπό και ο ναός είναι κτισμένος πάνω στο κέντρο της αρχαίας ρωμαϊκής αγοράς της Κέρκυρας.

Η περιοχή της Παλαιόπολης της Κέρκυρας παίρνει ζωή σύμφωνα με τα ιστορικά στοιχεία, τα τέλη του 8ου αι. π.Χ., όταν έφτασαν στην περιοχή οι Κορίνθιοι άποικοι, ενώ εγκαταλείφθηκε οικιστικά στα μεσαιωνικά χρόνια, λόγω της καταστροφής της από τις βαρβαρικές επιδρομές, με συνέπεια οι κάτοικοι να μετακινηθούν και να ιδρύσουν την σύγχρονη πόλη της Κέρκυρας.

Η Παλαιοχριστιανική Βασιλική Παλαιόπολης, είναι χτισμένη πάνω στα απομεινάρια της αρχαία πόλης της Κέρκυρας, που εκτεινόταν από τη λιμνοθάλασσα του Χαλικιόπουλου, το αρχαίο Υλλαϊκό λιμάνι στα δυτικά και έφτανε, στα ανατολικά, μέχρι τον κόλπο της Γαρίτσας, το λιμάνι του Αλκινόου.

Σύμφωνα με ιστορικά στοιχεία, φέρεται να χτίστηκε **στο πρώτο μισό του 5ου αιώνα μ.Χ., πάνω σε παλαιότερο ρωμαϊκό δημόσιο κτίριο.** Το «κουφάρι» της αποκαλύπτει μία ξυλόστεγη πεντάκλιτη παλαιοχριστιανική βασιλική, **πιθανόν από τις μεγαλύτερες στην Ελλάδα,** πλούσια και περίτεχνα διακοσμημένη με μωσαϊκά και αγάλματα. Κατά τη μακρόχρονη πορεία του ο ναός δέχθηκε πλήγματα που άλλαξαν τη μορφή του, χωρίς όμως να αλλάξουν την ιστορία του.

Τον 6ο αιώνα η Βασιλική της Παλαιόπολης, δέχθηκε μεγάλο πλήγμα από τις επιδρομές των Γότθων, τον 11ο πιθανόν από τους Σαρακηνούς και τους Νορμανδούς. Ξανακτίστηκε τον 11ο αι. ως τρίκλιτη με νάρθηκα. Το 1537 δέχθηκε μεγάλη καταστροφή από τους Τούρκους. Ανακατασκευάστηκε σε μικρότερη κλίμακα διατηρώντας μόνο το μεσαίο κλίτος της, ενώ η τελευταία αποκατάσταση έγινε το 1680, από τον κρητικό μοναχό Αρσένιο Καλούδη. Η μεγαλύτερη καταστροφή της Βασιλικής της Παλαιόπολης επήλθε κατά τον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο από βομβαρδισμούς.

Τα σωζόμενα σήμερα τμήματα του ναού μαρτυρούν διαδοχικές οικοδομικές φάσεις, διαφόρων ιστορικών περιόδων. Πρόκειται για πεντάκλιτη ξυλόστεγη βασιλική με εγκάρσιο κλίτος, διπλό νάρθηκα, αίθριο, προκτίσματα, που περιείχε πλούσιο γλυπτό και ψηφιδωτό διάκοσμο. Δυτικά όπου ανοίγεται η είσοδός του, αποκαλύπτονται μαρμάρινα στοιχεία παρμένα από την αρχαία πόλη. Εκεί σώζονται δύο ραβδωτές κολώνες κορινθιακού ρυθμού. Στο υπέρθυρο της υπάρχει επιγραφή η οποία αναφέρει ότι ο ναός κτίστηκε από τον Ιοβιανό, επίσκοπο Κέρκυρας, όπου πήρε και το όνομα «πεντάκλιτη Βασιλική του Ιοβιανού ή Αγίας Κέρκυρας».

Η λαϊκή κερκυραϊκή παράδοση, η οποία δεν επιβεβαιώνεται ιστορικά, θέλει ο ναός να έχει οικοδομηθεί πάνω στον τάφο της Αγίας Κερκύρας, η οποία κατά τον 1ο αιώνα μ.Χ. δολοφονήθηκε από τον πατέρα της, Ρωμαίο ηγεμόνα Κερκιλίνο, όταν ασπάστηκε την χριστιανική θρησκεία.

Οι ανασκαφές στην Παλαιοχριστιανική Βασιλική της Παλαιόπολης, ξεκίνησαν το 1936, από την Αρχαιολογική Εταιρεία, υπό τη διεύθυνση των Ανδρέα Ξυγγόπουλου και Ιωάννου Παπαδημητρίου, ενώ συνεχίστηκαν το 1939 από τον Έφορο Αρχαιοτήτων, Ιωάννη Παπαδημητρίου. Μετά το Β’ Παγκόσμιο Πόλεμο, κατά το χρονικό διάστημα 1955-1959 ο Έφορος Αρχαιοτήτων Βασίλειος Καλλιπολίτης

διενήργησε συστηματικές ανασκαφές, οι οποίες, πέραν του χριστιανικού μνημείου, επικεντρώθηκαν στα αρχαία στρώματα. Τα όστρακα υστερογεωμετρικής και πρωτοκορινθιακής εποχής, που μελετήθηκαν αυτοτελώς από τον Καλλιπολίτη, προέρχονται κυρίως από μικρά αγγεία κοτύλες, σκύφοι, κύλικες, πυξίδες κ.ά., αλλά και από μεγαλύτερα, όπως κρατήρες. Όπως αποκαλύφθηκε κάποια αγγεία προέρχονται από τοπικά εργαστήρια, τα οποία μιμούνται την πρωτοκορινθιακή κεραμική, άλλα είναι εισηγμένα από την Κόρινθο, ενώ υπάρχουν και κάποια μεμονωμένα ευβοϊκά όστρακα. Η πλειονότητα τους χρονολογείται στη στροφή του 8ου προς τον 7ο π. Χ. αιώνα και σχετίζεται με τον κορινθιακό αποικισμό. Αξίζει να σημειωθεί ότι τα ευρήματα αυτά ήταν τα πρώτα που έδωσαν πληροφορίες σχετικά με την αρχαιότερη φάση της αρχαίας πόλης. Μεταγενέστερες έρευνες διενήργησε και η Αρχαιολογική Υπηρεσία Κέρκυρας.

Η Παλαιοχριστιανική βασιλική της Παλαιόπολης αναδεικνύει την υψηλή θρησκευτική και κοσμική σημασία που είχε η γεωγραφική της θέση στην αρχαιότητα.

Ο χώρος της Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής της Παλαιόπολης, προστατεύεται με ειδική καγκελωτή περίφραξη, ενώ ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει τα ιστορικά απομεινάρια της, από τον κεντρικό δρόμο του Κανονιού.

Όπως αναφέρει στο ΑΠΕ-ΜΠΕ η διευθύντρια Εφορείας Αρχαιοτήτων Κέρκυρας, αρχαιολόγος Τένια Ρηγάκου, «η περιήγηση από κοντά στο συγκεκριμένο χώρο, μπορεί εύκολα να πραγματοποιηθεί μετά από επικοινωνία με την Εφορεία Αρχαιοτήτων Κέρκυρας».

Όπως και να έχει είτε από κοντά, είτε από απόσταση, η εμβληματική παρουσία της Παλαιοχριστιανικής Βασιλικής της Παλαιόπολης Κέρκυρας «ακτινοβολεί» στο πέρας των αιώνων, κεντρίζοντας το ενδιαφέρον κάθε περαστικού.

Πηγή: ΑΠΕ – ΜΠΕ